Projekt 2 - Eliminacja Gaussa i LU faktoryzacja

Cyprian Neugebauer

1 Eliminacja Gaussa

1.1 Pseudokod

Algorytm eliminacji Gaussa można opisać następującymi krokami:

- 1. Weź macierzAi wektorb,gdzie Ajest macierzą współczynników układu równań, a bjest wektorem wyrazów wolnych.
- 2. Dołącz wektor b do macierzy A jako dodatkową kolumnę, tworząc rozszerzoną macierz Ab.
- 3. Dla każdego wiersza i od 1 do n (gdzie n jest liczbą wierszy macierzy A):
 - (a) Normalizuj wiersz i przez podzielenie go przez element diagonalny $Ab_{i,i}$, aby na przekątnej uzyskać 1.
 - (b) Dla każdego wiersza j poniżej i (od i + 1 do n):
 - i. Odejmij od wiersza j wiersz i pomnożony przez $Ab_{j,i}$, aby wyzerować elementy poniżej przekątnej w kolumnie i.
- 4. Inicjalizuj wektor rozwiązań x o długości n.
- 5. Rozwiąż układ równań od ostatniego wiersza do pierwszego:
 - (a) Dla każdego wiersza i od n do 1, oblicz $x_i = Ab_{i,n+1} \sum_{k=i+1}^n Ab_{i,k} \cdot x_k$.
- 6. Zwróć wektor rozwiązań x.

Algorithm 1 Gaussian Elimination

```
1: procedure GaussianElimination(A, b)
         n \leftarrow \text{rows}(A)
         Ab \leftarrow \text{concatenate}(A, b, \text{axis} = 1)
 3:
 4:
 5:
         for i \leftarrow 0 to n-1 do
             Ab[i, i:] \leftarrow Ab[i, i:]/Ab[i, i]
 6:
 7:
             for j \leftarrow i + 1 to n - 1 do
                  Ab[j, i:] \leftarrow Ab[j, i:] - Ab[j, i] \cdot Ab[i, i:]
 8:
             end for
 9:
         end for
10:
11:
         x \leftarrow \operatorname{zeroes}(n)
12:
         for i \leftarrow n-1 down to 0 do
13:
             x[i] \leftarrow Ab[i, n] - Ab[i, i+1:n] \cdot x[i+1:]
14:
         end for
15:
16:
17:
         return x
18: end procedure
```

1.2 Kod algorytmu

Rysunek 1: Kod eliminacji Gaussa

1.3 Porównanie wyników

Rysunek 2: Wylosowana macierz gęsta A_{37x37} i wektor **b**

```
octave:5> x = A\b
  -1.333294
   -2.438899
   0.050527
   0.034180
   1.452776
  -1.002024
  -1.116407
   -0.738631
   2.556912
1.304558
   1.414610
   0.622052
  -1.054496
   -0.734436
   2.490669
   0.212688
  -1.589001
  -0.223169
   0.745478
  -1.430670
  -0.680127
  -1.427644
   2.864838
   2.804596
   0.098034
0.964978
  -1.827948
   0.377173
  -1.157812
   -1.681422
   0.692220
   -0.246746
   1.161128
  -1.535248
0.393005
   0.558643
```

```
(.venv) → Project2_CN git:(main) x python main.py
2-norm: 1.8170139112870005e-06
```

Rysunek 4: Wartość normy L_2 dla różnicy Rysunek 3: Rozwiązanie x obliczone w pro- rozwiązania w MATLAB z własnym rozwiązanie MATLAB z niem eliminacją Gaussa bez pivotingu

Wartość normy wynosząca 1.8×10^{-6} jest bardzo bliska zeru, co oznacza, że rozwiązania są identyczne, a norma nie jest równa 0 przez skończoną precyzję zapisu liczb zmiennoprzecinkowych.

2 Eliminacja Gaussa z pivotingiem

2.1 Pseudokod

Algorytm eliminacji Gaussa z częściowym wyborem pivota można opisać następującymi krokami:

- 1. Weź macierzAi wektorb,gdzie Ajest macierzą współczynników układu równań, a bjest wektorem wyrazów wolnych.
- 2. Dołącz wektor b do macierzy A jako dodatkową kolumnę, tworząc rozszerzoną macierz Ab.
- 3. Dla każdego wiersza i od 1 do n (gdzie n jest liczbą wierszy macierzy A):
 - (a) Znajdź wiersz p poniżej wiersza i (włącznie z i), który ma największą wartość bezwzględną elementu w kolumnie i. Wiersz ten staje się nowym wierszem pivota.
 - (b) Zamień wiersz i z wierszem pivota p.

- (c) Normalizuj wiersz i przez podzielenie go przez element diagonalny $Ab_{i,i}$, aby na przekątnej uzyskać 1.
- (d) Dla każdego wiersza j poniżej i (od i + 1 do n):
 - i. Odejmij od wiersza j wiersz i pomnożony przez $Ab_{j,i}$, aby wyzerować elementy poniżej przekątnej w kolumnie i.
- 4. Inicjalizuj wektor rozwiązań x o długości n.
- 5. Rozwiąż układ równań od ostatniego wiersza do pierwszego:
 - (a) Dla każdego wiersza i od n do 1, oblicz $x_i = Ab_{i,n+1} \sum_{k=i+1}^n Ab_{i,k} \cdot x_k$.
- 6. Zwróć wektor rozwiązań x.

Algorithm 2 Pivot Gaussian Elimination

```
1: procedure PIVOTGAUSSIANELIMINATION(A, b)
         n \leftarrow \text{rows}(A)
 2:
         Ab \leftarrow \operatorname{concatenate}(A, b, \operatorname{axis} = 1)
 3:
 4:
         for i \leftarrow 0 to n-1 do
 5:
 6:
              pivot \leftarrow i + \operatorname{argmax}(\operatorname{abs}(Ab[i:,i]))
              Ab[i, i:] \leftarrow Ab[i, i:]/Ab[i, i]
 7:
              for j \leftarrow i+1 to n-1 do
 8:
                   Ab[j,i:] \leftarrow Ab[j,i:] - Ab[j,i] \cdot Ab[i,i:]
 9:
              end for
10:
11:
         end for
12:
         x \leftarrow \text{empty vector of length } n
13:
         for i \leftarrow n-1 down to 0 do
14:
              x[i] \leftarrow Ab[i, n] - Ab[i, i+1:n] \cdot x[i+1:]
15:
16:
         end for
17:
         return x
19: end procedure
```

2.2 Kod algorytmu

Rysunek 5: Kod eliminacji Gaussa z pivotingiem

2.3 Porównanie wyników

2-norm: 1.8170138710430036e-06

Rysunek 6: Wartość normy L_2 dla różnicy rozwiązania w MATLAB z własnym rozwiązaniem eliminacją Gaussa z pivotingiem

Dla eliminacji Gaussa z pivotingiem występuje taka sama sytuacja jak bez pivotingu. Otrzymane rozwiązania są identyczne z MATLAB.

3 LU faktoryzacja

3.1 Pseudokod

Algorytm dekompozycji LU dla macierzy A można opisać następującymi krokami:

- 1. Weź kwadratową macierz A o wymiarach $n \times n$.
- 2. Inicjalizuj macierzLjako macierz jednostkową rozmiaru $n\times n$ i macierzUjako kopię macierzy A.

- 3. Dla każdego wiersza i od 1 do n wykonaj:
 - (a) Dla każdego wiersza j od i+1 do n wykonaj:
 - i. Oblicz współczynnik $L_{j,i} = U_{j,i}/U_{i,i}$ i zapisz go w macierzy L na pozycji (j,i).
 - ii. Zaktualizuj wiersz j w macierzy U poprzez odjęcie $L_{j,i}$ razy wiersz i w macierzy U, zaczynając od kolumny i. Czyli wykonaj operację $U_{j,i}$. $= L_{j,i} \cdot U_{i,i}$.
- 4. Zwróć macierz L i macierz U jako wynik dekompozycji LU.

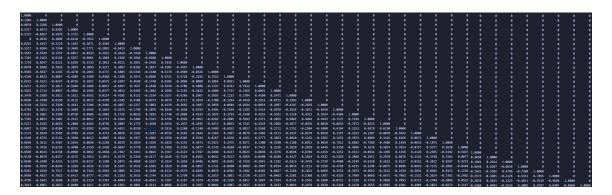
Algorithm 3 LU Decomposition

```
1: procedure LUDECOMPOSITION(A)
         n \leftarrow \text{rows}(A)
         L \leftarrow \text{eye}(n)
 3:
         U \leftarrow A.\text{copy}()
 4:
 5:
         for i \leftarrow 0 to n-1 do
 6:
             for j \leftarrow i+1 to n-1 do
 7:
 8:
                 L[j,i] \leftarrow U[j,i]/U[i,i]
                 U[j,i:] \leftarrow U[j,i:] - L[j,i] \cdot U[i,i:]
 9:
             end for
10:
         end for
11:
12:
13:
         return L, U
14: end procedure
```

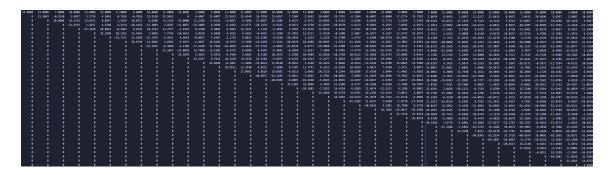
3.2 Kod algorytmu

Rysunek 7: Kod faktoryzacji LU

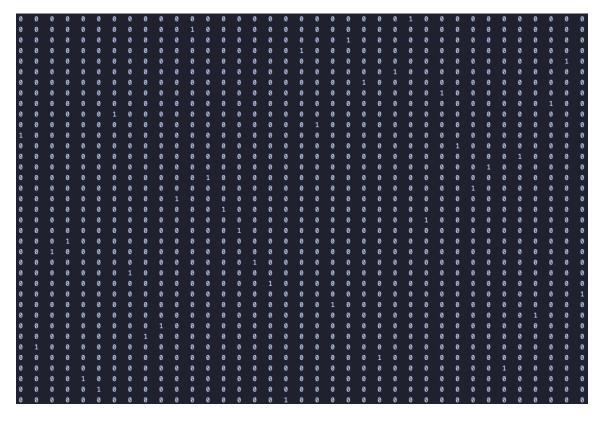
3.3 Porównanie wyników

Rysunek 8: Macierz L faktoryzacji LU z MATLAB

Rysunek 9: Macierz U faktoryzacji LU z MATLAB

Rysunek 10: Macierz permutacji P faktoryzacji LU z MATLAB

```
0.
                        Ø.
                                  Ø.
                                            Ø.
         0.
1.
                        Ø.
         0.
                                  0.
                                            0.
0.8179
                        Ø.
                                  0.
                                            0.
0.5625
         1.7488
                        1.
                                  0.
                                            Ø.
        -0.5435
0.587
                        4.1187
                                  1.
                                            Ø.
0.4076
         0.8401
                                 -0.4415
                                            1.
```

Rysunek 11: Macierz L faktoryzacji LU z własnego rozwiązania

```
19.
                                                                  21.
2.
                       16.
                                         22.
                                                       1.
        -184.
                     -145.
                                      -216.
                                                                -207.
0.
                                                       1.
                                                       7.6821
                                                                  -3.1875]
0.
            0.
                       -9.3995
                                          0.6739
            0.
                         0.
                                        -35.1402
                                                      44.97
                                                                  31.449
0.
            0.
                         0.
                                          0.
                                                   -180.8991
                                                                 -60.8471]
                       -0.
            0.
                                          0.
                                                       0.
                                                                  10.1363]
```

Rysunek 12: Macierz U faktoryzacji LU z własnego rozwiązania

Macierze L i U zwrócone z MATLAB różnią się od L i U zwróconych z własnego rozwiązania. Wynika to z faktu, że MATLAB używa częściowego wyboru pivota, co wpływa na wynik dekompozycji LU. Własne rozwiązanie nie używa pivotingu, więc wyniki mogą się różnić.

4 LU faktoryzacja z pivotingiem

4.1 Pseudokod

Algorytm dekompozycji LU z częściowym wyborem pivota dla macierzy A można opisać następującymi krokami:

- 1. Weź kwadratową macierz A o wymiarach $n \times n$.
- 2. Inicjalizuj wektor permutacji perm jako ciąg liczb od 0 do n-1, macierz L jako macierz jednostkową rozmiaru $n \times n$ i macierz U jako kopię macierzy A.
- 3. Dla każdego wiersza i od 1 do n wykonaj:
 - (a) Znajdź indeks pivot największego (w wartości bezwzględnej) elementu w kolumnie i wierszy od i do n.
 - (b) Zamień wiersze i i pivot w macierzy L, w kolumnach od 1 do i-1.
 - (c) Zamień wiersze i i pivot w macierzy U.
 - (d) Zamień elementy i i pivot w wektorze permutacji perm.
 - (e) Dla każdego wiersza j od i + 1 do n wykonaj:
 - i. Oblicz współczynnik $L_{j,i} = U_{j,i}/U_{i,i}$ i zapisz go w macierzy L na pozycji (j,i).
 - ii. Zaktualizuj wiersz j w macierzy U poprzez odjęcie $L_{j,i}$ razy wiersz i w macierzy U, zaczynając od kolumny i. Czyli wykonaj operację $U_{j,i}$. $= L_{j,i} \cdot U_{i,i}$.
- 4. Inicjalizuj wektor odwrotnej permutacji *inv_perm* i dla każdego indeksu w *perm* zapisz odwrotną permutację.
- 5. Zastosuj odwrotną permutację do wierszy macierzy L.
- 6. Zwróć macierz L i macierz U jako wynik dekompozycji LU.

Algorithm 4 Pivot LU Decomposition

```
1: procedure PIVOTLUDECOMPOSITION(A)
 2:
         n \leftarrow \text{rows}(A)
 3:
         perm \leftarrow \text{range}(n)
         L \leftarrow \text{eye}(n)
 4:
         U \leftarrow A.\text{copy}()
 5:
 6:
         for i \leftarrow 0 to n-1 do
 7:
 8:
              pivot \leftarrow i + \operatorname{argmax}(\operatorname{abs}(U[i:,i]))
              Swap L[i,:i] and L[pivot,:i]
 9:
              Swap U[i,:] and U[pivot,:]
10:
              Swap perm[i] and perm[pivot]
11:
12:
              \mathbf{for}\ j \leftarrow i+1\ \mathbf{to}\ n-1\ \mathbf{do}
13:
14:
                   L[j,i] \leftarrow U[j,i]/U[i,i]
                  U[j,i:] \leftarrow U[j,i:] - L[j,i] \cdot U[i,i:]
15:
              end for
16:
         end for
17:
18:
         inv\_perm \leftarrow \text{empty}(n, \text{dtype} = \text{int})
19:
         inv \ perm[perm] \leftarrow \text{range}(n)
20:
21:
         return L[inv\_perm], U
22:
23: end procedure
```

4.2 Kod algorytmu

Rysunek 13: Kod faktoryzacji LU z pivotingiem

4.3 Porównanie wyników

```
[[ 0.087
                                                    0.
                                  0.
            0.8388
                     0.7843 ...
                                           0.
[ 0.8696 -0.249
                                  0.
                    0.4216 ...
                                                    0.
                                           0.
 [ 0.7391
            0.0653
                    0.1401 ...
                                  0.
                                           0.
                                                    0.
 [ 0.5652
            0.5939
                     0.1255 ...
                                  0.
                                           0.
                                                    0.
                    0.5978 ...
 [ 0.5217 -0.0367
                                  0.
                                           0.
                                                    0.
[ 0.4348
           0.6735
                    0.5132 ...
                                  0.
                                                    0.
                                           0.
```

Rysunek 14: Macierz L faktoryzacji LU z własnego rozwiązania

```
13.
23.
                      7.
                                    10.
                                                з.
                                                         10.
 0.
                     -0.913
                                     5.6957
                                                2.6087
                                                         10.6957]
           21.3043
                     20.6
                                               16.1429
                                                          3.6857]
                                    18.8286
                                                         32.5403]
                                    -44.5807
            0.
                      0.
                                               11.0536
                                                         14.8752]
                                      0.
                                               21.5945
            0.
                      0.
                                                          1.5228]
                      0.
 0.
            0.
                                      0.
                                                0.
```

Rysunek 15: Macierz U faktoryzacji LU z własnego rozwiązania

Macierz L zwrócona z własnego programu różni się od macierzy L zwróconej z MATLAB, natomiast jest to spowodowane tym, że w moim programie stosuję od razu odwrotną permutację, podczas gdy MATLAB zwraca macierz L z permutacją. Macierze U zwrócone z obu programów są identyczne.